

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 77/2017-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. marca 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA], obaja bytom [REDAKČIA], zastúpených advokátom JUDr. Dušanom Krivským, Sasinkova 882/24, Skalica, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Skalica v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 151/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] a [REDAKČIA] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Skalica v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 151/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Skalica v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 151/2008 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDACTED] a [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie každému v sume po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré j e Okresný súd Skalica p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“) na priet'ahy v označenom konaní pred Okresným súdom Skalica (ďalej len „okresný súd“) začatom ešte v roku 2004, ktoré nie je skončené.

2. Sťažovatelia žiadali vysloviť porušenie v záhlaví označených základných práv, prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov, priznať im finančné zadost'učinenie v sume po 1 000 € a nahradiť trovy konania (bez určenia výšky).

3. Ústavný súd na neverejnom zasadnutí, ktoré sa konalo 8. februára 2017, posúdil splnenie podmienok konania a zistil, že sťažnosť sťažovateľov možno prijať na ďalšie konanie a jej meritórne posúdenie [§ 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

4. Predsedníčka okresného súdu na výzvu ústavného súdu reagovala podaním zo 7. marca 2017, v ktorom okrem podrobnej chronológie všetkých procesných úkonov v doterajšom konaní uviedla, že k doterajšej dĺžke konania sa zjavne pričínala reorganizácia súdnictva v ich oblasti, nejasnosť a neurčitosť žaloby aj pasivita žalovaných účastníkov konania. Pre tieto súvislosti zákonná sudkyňa priet'ahy v konaní subjektívne nezavinila,

sťažovateľom by nemala byť vyplatená požadovaná suma po 1 000 € a súhlasila s upustením od ústneho pojednávania.

5. Právny zástupca sťažovateľov k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu zaujal stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 3. marca 2017, pričom zotrval na podanej sťažnosti a tiež súhlasil s upustením od ústneho pojednávania.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustil podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu.

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

10. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

11. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, a § 117 ods. 1 OSP, z ktorej vyplýva povinnosť sudcu robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

12. Podľa čl. 17 Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 (ďalej len „CSP“) súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

13. Podľa 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jednom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len

„ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

15. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o ochranu vlastníckeho práva nie je po právnej stránke zložitú a patrí ku štandardnej rozhodovacej agende všeobecných súdov. Čo sa týka skutkovej stránky veci a faktickej zložitosti, ani túto nemožno hodnotiť ako zložitú, čo v podstate uznala vo vyjadrení aj predsedníčka okresného súdu.

16. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní veci dospel k záveru, že z dôvodov na strane sťažovateľov nedošlo k predĺženiu doterajšieho konania, ktoré trvá celkovo vyše 12 rokov.

17. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu bol poznačený obdobiami dlhodobej aj krátkodobej nečinnosti a tiež aj nesústreďenou činnosťou. Konanie na okresnom súde začalo 22. decembra 2004 a doteraz nie je právoplatne skončené, čo aj pri skutkovo či právne náročnejšom spore je extrémne dlhá doba a z hľadiska trvania právnej neistoty sťažovateľov doba neakceptovateľná.

18. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 151/2008 došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

19. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným

rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

20. V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 151/2008 konal bez zbytočných prieťahov.

21. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

22. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

23. Sťažovatelia žiadali o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume po 1 000 €. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

24. Vzhľadom na okolnosti danej veci zakladajúce namietané porušenie základného práva (doterajšiu dĺžku súdneho konania, dobu prieťahov okresného súdu v konaní) ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľom finančné zadosťučinenie v sume po 1 000 €, ktoré je im okresný súd povinný zaplatiť v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

25. Ústavný súd nerozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde o úhrade trov konania, ktoré vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním sťažovateľov advokátom v konaní pred ústavným súdom, pretože si ich vo svojich podaniach v konkrétnej výške vôbec neuplatnil.

26. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2017